

Р І Ш Е Н Н Я

**Про затвердження Рекомендацій слухань у Комітеті на тему:
«Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення сфери електронних
комунікацій на підставі підсумків моніторингу практики застосування та
ефективності його положень»**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянувши на своєму засіданні 20 червня 2025 року (протокол № 149) проект Рекомендацій слухань у Комітеті на тему: «Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення сфери електронних комунікацій на підставі підсумків моніторингу практики застосування та ефективності його положень», які відбулися 14 травня 2025 року **вирішив:**

1. Затвердити Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на тему: «Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення сфери електронних комунікацій на підставі підсумків моніторингу практики застосування та ефективності його положень» (додається).

2. Надіслати Рекомендації слухань Комітету Кабінету Міністрів України, Міністерству цифрової трансформації України, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Міністерству оборони України.

Голова Комітету



М. КРЯЧКО

РЕКОМЕНДАЦІЇ

слухань у Комітеті з питань цифрової трансформації на тему:
«Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення сфери електронних
комунікацій на підставі підсумків моніторингу практики застосування та
ефективності його положень»

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань цифрової трансформації 14 травня 2025 року обговорили питання впровадження та застосування галузевих законів, проблеми, які можуть ускладнити їх впровадження та шляхи усунення таких проблем, стан приведення нормативно-правових актів у відповідність із положеннями Закону України «Про електронні комунікації» та Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку». Крім того розглянули питання щодо реалізації норм, передбачених статтею 67 «Розгортання та експлуатація малопотужних базових станцій» Закону України «Про електронні комунікації».

Заслухали доповіді представників Міністерства цифрової трансформації України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, представників асоціацій, суб'єктів господарювання сфери електронних комунікацій, представників громадськості.

1. Щодо стану приведення нормативно-правових актів у відповідність із положеннями Закону України «Про електронні комунікації»

Міністерством цифрової трансформації України:

прийнято 3 нормативно-правових акта:

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 № 1340 «Про затвердження плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні», яка розроблялась Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та направлялась нею відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950, на погодження до заінтересованих органів;

Наказ Міністерства цифрової трансформації України від 07.11.2024 № 171 «Про затвердження критеріїв для віднесення електронних комунікаційних мереж до мереж широкосмугового доступу, високошвидкісних мереж, мереж високої та надвисокої пропускну здатності» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 листопада 2024 року за № 1786/43131;

Наказ Міністерства цифрової трансформації України від 17 березня 2025 року № 54 «Про затвердження Методики здійснення розрахунків

електромагнітної сумісності», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 02 квітня 2025 року за № 511/43917;

не потребує розробки 2 нормативно-правових акта у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України "Про електронні комунікації" щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України» від 21.05.2024 № 3721-IX, яким внесено зміни до Закону та виключено пункт 11 частини першої статті 5 та абзац другий частини сьомої статті 46 викладено в новій редакції, згідно якої рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України встановлюється Податковим кодексом України;

розробляється 13 нормативно-правових акта:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження Стратегії розвитку сфери електронних комунікацій (до пункту 4 частини першої статті 5 (п. 1.1 Плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону України «Про електронні комунікації» № 1089-IX від 16.12.2020, далі-План);

2. Проект постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Національного плану розвитку електронних комунікаційних мереж широкосмугового доступу (до пункту 4 частини першої статті 5 (п. 1.1 Плану);

3. Проект постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг (до пункту 9 частини першої статті 5 (п. 1.3 Плану);

4. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку установаження та визначення розмірів охоронних зон і просік, їх маркування та проведення робіт у цих зонах, у тому числі переліку робіт, здійснення яких потребує погодження з операторами електронних комунікацій» (до абзацу другого частини другої статті 25 (п. 1.7 Плану);

5. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану конверсії радіочастотного спектра» (до абзацу першого частини першої статті 55 (п. 1.11 Плану);

6. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку застосування механізму компенсації, у тому числі розрахунку її вартості та залучення з цією метою бюджетних та/або позабюджетних коштів» (до абзацу другого частини четвертої статті 55, абзацу третього частини другої статті 56 (п.1.12, 1.13 Плану);

7. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання безоплатного доступу до об'єктів державної та комунальної інфраструктури для розгортання електронних комунікаційних мереж з метою забезпечення універсальних послуг» (до пункту 1 частини п'ятої статті 101 (п.1.23 Плану);

8. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження тарифів для доступу до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі постачальниками електронних комунікаційних

послуг, обраними на конкурсі з розгортання електронних комунікаційних мереж для забезпечення доступності універсальних послуг» (до пункту 2 частини п'ятої статті 101 (п. 1.24 Плану);

9. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розрахунку та відшкодування (компенсації) збитків пов'язаних із розгортанням електронних комунікаційних мереж для надання універсальних електронних комунікаційних послуг» (до частини першої, третьої, абзацу першого частини четвертої статті 102 (п. 1.28, 1.29, 1.30 Плану);

10. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження типової методики визначення розмірів відшкодування збитків завданих внаслідок пошкодження електронної комунікаційної мережі, що сталося з вини кінцевого користувача» (до абзацу другого частини третьої статті 109 (п. 1.31 Плану);

11. Проект наказу Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження норм частотно-територіального рознесення щодо забезпечення електромагнітної сумісності радіообладнання або випромінювальних пристроїв для спільного використання різними радіотехнологіями та радіослужбами загальних та спеціальних користувачів» (до абзацу другого частини другої статті 69 (п. 2.71 Плану);

12. Проект наказу Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження показників якості електронних комунікаційних послуг» (до абзацу першого частини третьої статті 111 (п. 2.121 Плану);

13. Проект наказу Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження порядку забезпечення доступності електронних комунікаційних послуг для осіб з інвалідністю» (до частини другої статті 116 (п. 2.126 Плану);

заплановано до розробки 5 нормативно-правових актів:

1. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку відключення кінцевого (термінального) обладнання спеціальних користувачів і ліній електронних комунікаційних мереж (ліній зв'язку) екстрених служб» (до частини п'ятої статті 19 (п. 1.6 Плану);

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження державної програми щодо забезпечення державної підтримки організації вільного доступу до локальних радіо мереж у громадських місцях, включаючи парки, сквери, громадські будівлі, бібліотеки, медичні центри та музеї по всій Україні» (до частини п'ятої статті 66 (п. 1.14 Плану);

3. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на право надання універсальних електронних комунікаційних послуг» (до частини четвертої статті 101 (п. 1.22 Плану);

4. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку безоплатного доступу постачальників електронних комунікаційних послуг до програмного забезпечення для спрощення доступу до електронних комунікаційних послуг осіб з інвалідністю» (до абзацу десятого частини другої статті 116 (п. 1.33 Плану);

5. Проект наказу Міністерства цифрової трансформації України «Про критерії та показники ефективності користування радіочастотним спектром» (до

частини третьої статті 39 (п. 2.30 Плану).

Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в межах компетенції було розроблено та наразі прийнято Кабінетом Міністрів України 9 постанов, одна з них спільно з Міністерством цифрової трансформації України та 12 наказів Адміністрації Держспецзв'язку, які пройшли державну реєстрацію у Мін'юсті. Зокрема, на виконання пункту 15 частини першої статті 5 Закону у поточному році було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24.01.2025 № 75 «Деякі питання оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного або воєнного стану», якою було затверджено Порядок створення та діяльності системи оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами загального користування та Національного центру оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України для цілей оборони та безпеки держави в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного або воєнного стану.

Враховуючи те, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 669 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо повноважень органів виконавчої влади у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, публічних електронних реєстрів, захисту критичної інформаційної інфраструктури та активної протидії агресії у кіберпросторі» здійснення повноважень центрального органу виконавчої влади у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра з 01.09.2023 забезпечує Мінцифри, в Адміністрації Держспецзв'язку відсутні повноваження та необхідність у розробці актів Уряду та/або приведення його рішень і нормативно-правових актів Адміністрації Держспецзв'язку у відповідність з Законом України «Про електронні комунікації».

Згідно доповіді **Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (далі - НКЕК)** за результатами її роботи із 120 заходів, необхідних для реалізації Закону № 1089-IX НКЕК вже виконано 116 першочергових заходів, в стадії виконання – 4 заходи:

1. Проект постанови НКЕК «Про затвердження Порядку спільного розташування і використання елементів інфраструктури електронних комунікаційних мереж на об'єктах державної, комунальної та приватної власності» (до частини четвертої статті 26 (п. 2.17 Плану);
2. Вимоги до радіообладнання, яке повинно використовуватися в радіомережі для того, щоб вона вважалась локальною радіомережею (до абзацу четвертого частини першої статті 66 (п. 2.64 Плану);
3. Затвердження порядку проведення конкурсу для розподілу обмежених ресурсів нумерації (до частини четвертої статті 75 (п. 2.81 Плану);
4. Перенесення номера для фіксованого зв'язку (до абзацу третього частини третьої статті 113 (п. 2.125 Плану).

Водночас 2 заходи (завдання) НКЕК вважає виконаними, а саме:

1. До абзацу другого частини першої статті 20 (п. 2.12 Плану) згідно якого регуляторна звітність подається через електронну регуляторну платформу відповідно до встановлених регуляторним органом інструкцій щодо їх заповнення, строків і порядку подання.

Закон України «Про електронні комунікації» передбачає, що до початку функціонування електронної платформи отримання інформації може здійснюватись в електронному вигляді за допомогою мереж електронних комунікацій (стаття 8).

На даний час подання регуляторної звітності здійснюється за формою звітності № 1-Т «Сфера телекомунікацій» через систему електронної звітності відповідно до Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, затвердженого рішенням НКРЗІ від 05.04.2016 №180. Прийнято постанову НКЕК від 14.06.2023 № 237 «Про затвердження форми регуляторної звітності постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 09.08.2023 за № 1349/40405 набирає чинності з 01.04.2026. Регуляторним органом встановлено відповідну форму звітності та інструкцію щодо її заповнення.

Таким чином, завдання виконано частково, оскільки електронна регуляторна платформа не функціонує.

2. До абзацу другого частини восьмої статті 123 (п. 2.128 Плану) згідно якої інформація про результати розгляду спорів оприлюднюється на електронній регуляторній платформі (крім персональних даних та інформації з обмеженим доступом) відповідно до вимог, встановлених регуляторним органом.

Прийнято постанову НКЕК від 10.04.2024 № 183 «Про затвердження Порядку подання споживачами звернень та врегулювання спорів», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 29.05.2024 за № 788/42133, якою зокрема, передбачено, що НКЕК за результатами розгляду спору оприлюднює інформацію на електронній регуляторній платформі, а до її створення – на офіційному вебсайті НКЕК, крім їх положень (частин), що містять інформацію з обмеженим доступом. Згідно з вимогами статті 8 Закону України «Про електронні комунікації» до початку функціонування електронної платформи отримання інформації може здійснюватись в електронному вигляді за допомогою мереж електронних комунікацій.

Таким чином, завдання виконано частково, оскільки електронна регуляторна платформа не функціонує.

Відповідно до резолюцію Прем'єр-міністра України від 13.02.2023 № 1042/30/1-21 щодо забезпечення виконання положень Закону України «Про електронні комунікації», згідно якої саме за НКЕК передбачено виконання 10 завдань (розробка проектів актів Кабінету Міністрів України) із них виконано 2 завдання, на виконання яких прийнята Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2025 р. № 101 «Про затвердження вимог до кваліфікації персоналу та до технічних засобів, що застосовуються суб'єктами господарювання для здійснення діяльності з виявлення дії джерел радіозавад» (до абзацу другого, третього частини першої статті 73, п.1.15, 1.16 Плану), потребують виконання ще 8 завдань.

Міністерством оборони України на виконання вимог абзацу четвертого підпункту 25 пункту 3 розділу XIX “Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про електронні комунікації» (пункту 1.36 Плану) розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку тимчасового обмеження надання електронних комунікаційних послуг у районі проведення антитерористичної операції», який на даний час, після додаткового погодження знаходиться на етапі доопрацювання після отриманих зауважень від Адміністрації Держспецзв’язку.

Заслухавши інформацію від представників державних органів з питань щодо прийнятих Міністерством цифрової трансформації України, НКЕК, Державною службою спеціального зв’язку та захисту інформації України нормативно-правових актів, які спрямовані на виконання Закону України «Про електронні комунікації», учасники слухань зазначили про великий обсяг зробленої роботи. Відмітили позитивно прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння забезпеченню сталого функціонування електронних комунікаційних мереж та надання електронних комунікаційних послуг, а також заборони демонтажу електронних комунікаційних мереж в умовах надзвичайного та воєнного стану» № 4150-IX від 17.12.2024 та зацентували увагу на необхідності як найшвидшого прийняття необхідних нормативно-правових актів на виконання цього Закону.

Представники асоціацій висловили стурбованість, що в Верховній Раді України зареєстровано три законопроекти з питань заборони автоматичного продовження строку дії ліцензій на користування радіочастотним спектром та дозволів на користування ресурсом нумерації, зазначили про необхідність їх ґрунтовного доопрацювання та узгодження з реальними можливостями операторів.

На думку експертів асоціацій, відміна автоматичного продовження ліцензії на користування радіочастотним спектром та дозволів на користування ресурсом нумерації, забере фінансовий ресурс у операторів, який необхідний для виконання важливих завдань. Наразі фінансові ресурси спрямовані, зокрема на підвищення автономності роботи мереж під час відключень, які очікуються влітку, коли АЕС вийдуть в ремонти, забезпечення зв’язку для стратегічно важливих об’єктів та спеціальних користувачів.

Учасники слухань зауважили на необхідності врегулювання правової невизначеності щодо спрощеної системи оподаткування для постачальників послуг доступу до мережі Інтернет. Зазначили, що розглянуто багато судових справ щодо цього питання, з позитивними рішеннями для фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, що надають послуги з доступу до мережі Інтернет застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Рішення судів першої інстанції, апеляцій та Верховного суду України, зокрема у справі № 160/21398/24 від 18.03.2024 р. підтверджують, що постачальники послуг доступу до мережі Інтернет мають право на спрощену систему

оподаткування, обліку та звітності. Закликали Комітет посприяти вирішенню цього питання та звернутися до Міністерства фінансів України з проханням невідкладно ініціювати прийняття узагальнюючої податкової консультації, яка би підтвердила право фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, що надають послуги з доступу до мережі Інтернет застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, з врахуванням нової судової практики, рішення Верховного суду та офіційної позиції НКЕК.

Представники Інтернет Асоціації України (далі - ІнАУ) зацентрували увагу на необхідності функціонування налагодженого механізму протидії демпінгу великих операторів на ринку постачальників послуг доступу до мережі Інтернет за рахунок перерозподілу ресурсів між видами діяльності адже монополізація ринку може відбуватися шляхом крос-субсидіювання за рахунок послуг мобільного інтернету і голосового зв'язку. Запропонували звернутися до Антимонопольного комітету України з метою посилення участі цього державного органу у забезпеченні засад економічної конкуренції сфери електронних комунікацій шляхом вжиття заходів, направлених на припинення застосування демпінгових цін (тарифів) та кроссубсидування послуг у сфері електронних комунікацій. Водночас, народний депутат України Федієнко О.П. зазначив про необхідність опрацювання питання щодо внесення змін до Закону «Про електронні комунікації», зокрема, встановити на рівні закону положення про недопустимість застосування тарифів на види електронних комунікаційних послуг, нижче їх собівартості, а також визначити реально діючі положення, які запобігатимуть субсидуванню одних послуг за рахунок інших. Така несприятлива тенденція для розвитку ринків сфери електронних комунікацій особливо актуальна, коли постачальники надають ЕКП більше, ніж одна, і це надає їм можливість дотувати надання однієї послуги, зазвичай, що надається на конкурентному ринку, за рахунок іншої, яка надається на неконкурентному ринку. Відповідно, постачальник, який надає лише одну послугу доступу до мережі Інтернет, має нерівні, неконкурентні умови з великими постачальниками ЕКП, які надають декілька ЕКП. Потрібно сприяти на законодавчому рівні врегулюванню питання заборони субсидування одних послуг за рахунок інших. Відповідно, повинен бути і дієвий контроль з боку державних органів за недопущенням таких дій з боку постачальників, які, за певних умов, можуть бути розцінені як антиконкурентні.

2. Щодо стану приведення нормативно-правових актів у відповідність із положеннями Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку»

Згідно доповіді Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку за результатами роботи із 106 заходів, які необхідно було виконати на виконання Закону України про НКЕК, вже виконано 103 першочергових заходи, що складає 97,2 відсотка від загальної кількості. В стадії виконання 3 заходи:

затвердження складу Конкурсної комісії з відбору членів НКЕК;
 розроблення Порядку надання інформації, здійснення контролю за виконанням вимог для належного управління ризиками з метою забезпечення інформаційної безпеки, забезпечення кіберзахисту об'єктів сфери електронних комунікацій, радіочастотного спектру та надання послуг поштового зв'язку;
 розроблення Порядку моніторингу рівня тарифів (цін) на універсальні електронні комунікаційні послуги.

В той же час за аналізом наданої інформації станом на 02.04.2025 фактично не виконано, або виконано частково 5 заходів передбачені:

1) Пунктом 1.4 (п. 4 таблиці наданої НКЕК) визначено завдання затвердити склад Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, та опублікувати його на своєму офіційному веб-сайті.

Станом на 13.03.2025 на запити НКЕК отримано пропозиції кандидатур для включення до складу Конкурсної комісії від:

- Міністерства розвитку громад та територій України;
- Комітету з питань цифрової трансформації;
- Комітету з питань транспорту та інфраструктури.;
- Міністерства цифрової трансформації.

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження складу конкурсної комісії буде внесено в установленому порядку після надання суб'єктами, визначеними Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» кандидатур у кількості, достатній для набуття відповідною конкурсною комісією повноважень (не менше 5 осіб);

2) Пунктом 1.5 (п. 21 таблиці наданої НКЕК) згідно якого, до повноважень НКЕК відноситься розроблення порядку надання інформації, здійснення контролю за виконанням вимог для належного управління ризиками з метою забезпечення інформаційної безпеки, забезпечення кіберзахисту об'єктів сфер електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку зазначений НКЕК як в стадії опрацювання;

3) Пунктом 1.5 (п. 28 таблиці наданої НКЕК) щодо забезпечення функціонування електронної регуляторної платформи позначено як виконаний з посиланням на постанову НКЕК від 01.05.2024 № 236 «Про затвердження Положення про електронну регуляторну платформу», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 24.05.2024 за № 752/42097.

В той же час, зазначене завдання виконано частково, оскільки забезпечено нормативне регулювання електронної регуляторної платформи, а сама вона ще не функціонує. В частині забезпечення функціонування електронної регуляторної платформи забезпечено створення та функціонування нового вебсайту НКЕК, який є частиною електронної регуляторної платформи. Ведуться роботи щодо забезпечення створення інших підсистем електронної регуляторної платформи;

4) Пунктом 1.5 (п. 64 таблиці наданої НКЕК) щодо здійснення моніторингу рівня тарифів (цін) на універсальні електронні комунікаційні послуги. Проект Постанови Кабінету Міністрів України «Про здійснення моніторингу рівня тарифів (цін) на універсальні електронні комунікаційні послуги» направлений на погодження до зацікавлених ЦОВВ, опрацьовуються зауваження;

5) Пунктом 1.5 (п. 102 таблиці наданої НКЕК) щодо погодження Положення про громадську раду не виконано, у зв'язку з тим, що відповідно до підпункту 1 пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (із змінами) формування нового складу громадських рад при міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських, районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій в період воєнного стану на території України та протягом шести місяців з дня його припинення чи скасування не проводиться.

Учасники ринку відзначали під час заходу про великий обсяг робіт, який вже виконано НКЕК щодо розробки підзаконних нормативних актів на виконання положень Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку».

Водночас, стурбованість представників профільних асоціацій та учасників ринку викликали ініціативи НКЕК стосовно змін до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» щодо впровадження фактично нового податку на галузь мотивуючись необхідністю посилення незалежності НКЕК і практикою фінансування регуляторних органів у сфері електронних комунікацій в ЄС через внески учасників ринку та виконання зобов'язань інтеграції України до ЄС і Єдиного цифрового ринку ЄС. Регулятор оприлюднив для обговорення зміни до ЗУ «Про НКЕК» з новацією про впровадження внесків на регулювання, як джерела фінансування регуляторного органу, де базою нарахування внеску є загальний дохід від наданих послуг доступу до електронної комунікаційної мережі/послуг зі ставкою до 1,5 % загального доходу від наданих послуг за попередній рік.

Учасники ринку вважають що Регулятор повинен бути інституційно і фінансово незалежним, як того вимагають європейські практики, але до розробленого Проекту, який обговорюється є низка питань і зауважень, які потребують обговорення і розв'язання, зокрема:

- зазначають, що законопроект повинен пропонувати ринку переваги від запровадження внеску на регулювання. Ринок повинен розуміти, які цілі Регулятора фінансуватиме в майбутньому. Наразі документ жодної з таких переваг не передбачає;

- вводиться повинен не раніше, ніж з 1 січня року наступного після року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан. В іншому випадку це призведе до негативних наслідків для галузі у період економічної кризи;

- ставка 1,5 % доходу на регулювання, запропонована в законопроекті від НКЕК є неприйнятно високою, розмір ставки повинен бути менший;
- визначення ставки пропонують закріпити за Кабінетом Міністрів України, а не НКЕК та бюджет, який буде захищати НКЕК, проходив публічне обговорення і при НКЕК була створена громадська рада, яка мала би змогу приймати участь в опрацюванні бюджету на наступний рік;
- сплачувати внесок мають всі без виключення суб'єкти, діяльність яких регулює НКЕК;
- базою нарахування ставки повинен бути чистий дохід, а не загальний дохід платника внеску, оскільки НКЕК посиляється на те, що подібний внесок запроваджено у НКРЕКП, проте базою нарахування ставки внеску у НКРЕКП є чистий дохід, а не загальний дохід платників цього внеску.

ІНАУ зазначає, що в ЄС існують різні моделі фінансування, які загалом не залежать від економічного розвитку країн, а переважною моделлю фінансування є або змішана модель, або фінансування з державного бюджету. Вважають, що в поточній ситуації воєнного стану недоцільне впровадження таких внесків. Після скасування воєнного стану повернення до цієї дискусії стане можливим в разі наявності:

- розгорнутого аналізу кращих європейських підходів щодо формату діяльності і форм фінансування регуляторів, але з урахуванням унікального українського досвіду;
- пропозицій щодо зменшення функцій, регуляцій, звітів, кількості працівників і бюджету;
- впровадження виборності членів Регулятора і можливості ринку брати участь у виборах;
- пропозицій щодо КРІ чи очікуваних результатів діяльності;
- пропозицій щодо шляхів вирішення больових точок малого і середнього бізнесу;
- скликання Ревізійної комісії на громадських засадах для контролю за формуванням і виконанням кошторису Регулятора.

Учасники ринку запропонували НКЕК створити робочу групу з залученням представників Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Міністерства цифрової трансформації України, інших державних органів і профільних асоціацій для вивчення механізмів формування, функцій, повноважень та фінансування регуляторних органів у країнах ЄС, пошуку шляхів скорочення видатків на утримання регуляторних органів України, визначення напрямів дерегуляції у вітчизняній сфері електронних комунікацій і скасування надмірних регуляторних функцій.

3. Щодо реалізації норм, передбачених статтею 67 «Розгортання та експлуатація малопотужних базових станцій» Закону України «Про електронні комунікації»

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації разом з експертом Вестмінстерської фундації за демократію провів роботу з

моніторингу ефективності реалізації норм, передбачених статтею 67 Закону «Про електронні комунікації». В межах моніторингу здійснено аналіз інформації та даних отриманих на запит Комітету до суб'єктів, які безпосередньо задіяні у процесі розгортання та експлуатації малопотужних базових станцій: постачальників електронних комунікаційних послуг (операторів), державних органів, органів місцевого самоврядування, НКЕК.

За результатами був сформований звіт, у якому:

- *узагальнено* результати моніторингу ефективності законодавчого регулювання розгортання та експлуатації малопотужних базових станцій, з врахуванням екологічної проблематики та умов правового режиму воєнного стану;

- *запропоновано* висновки і рекомендації за результатами оцінки регуляторного впливу, що надані на запит.

Згідно доповіді представників НКЕК на виконання норм частини першої статті 67 Закону України «Про електронні комунікації», частини четвертої статті 4 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» було розроблено та прийнято Постанову НКЕК від 12.02.2025 № 77 «Про затвердження Порядку розгортання малопотужних базових станцій», зареєстрована в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 316/43722 (із змінами, внесеними згідно з Постановою НКЕК № 132 від 05.03.2025).

З огляду на зазначене, учасники комітетських слухань **рекомендують**:

1. Кабінету Міністрів України:

- Посилити контроль за станом приведення нормативно-правових актів у відповідність із положеннями Закону України «Про електронні комунікації» № 1089-IX від 16.12.2020 (за виконанням Плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону України «Про електронні комунікації» № 1089-IX від 16.12.2020).

- Дати доручення Міністерству цифрової трансформації України, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Міністерству оборони України прискорити роботу щодо підготовки та затвердження підзаконних нормативно-правових актів на виконання Закону України «Про електронні комунікації» № 1089-IX від 16.12.2020.

- Посилити контроль за станом приведення нормативно-правових актів у відповідність із положеннями Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» № 1971-IX від 16.12.2021 (за виконанням Плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» №

1971-IX від 16.12.2021).

- Дати доручення Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку прискорити роботу щодо підготовки та затвердження підзаконних нормативно-правових актів на виконання Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» № 1971-IX від 16.12.2021.

2. Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації:

- направити Звіт за результатами моніторингу реалізації норм Закону України «Про електронні комунікації» щодо розгортання та експлуатації малопотужних базових станцій до суб'єктів, які безпосередньо задіяні у процесі розгортання та експлуатації малопотужних базових станцій: постачальників електронних комунікаційних послуг (операторів), державних органів, органів місцевого самоврядування, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку;

- звернутися до Міністерства фінансів України з проханням ініціювати прийняття узагальнюючої податкової консультації, яка би підтвердила право фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, що надають послуги з доступу до мережі Інтернет застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, з врахуванням нової судової практики, рішення Верховного суду України та офіційної позиції НКЕК.

3. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку:

- розглянути питання щодо створення робочої групи з залученням представників Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Міністерства цифрової трансформації України, інших державних органів і профільних асоціацій для вивчення механізмів формування, функцій, повноважень та фінансування регуляторних органів у країнах ЄС, пошуку шляхів скорочення видатків на утримання регуляторного органу України, визначення напрямів дерегуляції у вітчизняній сфері електронних комунікацій.